

MICHAEL CRUMMEY

NEVIŇÁTKA

přeložil Ondřej Pilný

ARGO

MICHAEL CRUMMEY

NEVIŇÁTKA

Z anglického originálu *The Innocents*,
vydaného nakladatelstvím Anchor Canada v Torontu roku 2020,
přeložil Ondřej Pilný.

Redigovala Lenka Sobotová.

Odpovědná redaktorka Hana Zahradníková.

Korektorka Soňa Čapková.

Přebal navrhl Massimo Peter-Bille.

Grafická úprava a sazba Daniel Trojan.

Technická redaktorka Saša Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo,
Milíčova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz,
roku 2021 jako svou 4766. publikaci.

Vytiskla tiskárna Těšínské papírny.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-3663-0

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Telefon: 226 519 383

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit

v přátelském internetovém knihkupectví www.kosmas.cz.

Martě Kanya-Forstnerové

Existuje čtyřicet nebo padesát uzlů. Běžně se jich používá méně než dvacet. O žádném z nich není známo, odkud se vzal nebo kdo ho vymyslel. Všechny jsou starší než paměť sama.

R. G. COLLINGWOOD, *Nový Leviatan*

NEVIŇÁTKA

Padlý sníh

Tu zimu byli ještě děti. O sestřičku přišli dřív, než napadl první sníh. Matka nemluvně uložila do mělké prohlubně vedle jediného dalšího hrobu v zátoce a zazpívala mu ukolébavku, kterou zpívala všem svým dětem před spaním. Žádný lepší obřad sestřičce nabídnout nemohli. Matka už tou dobou byla sama na smrt nemocná a do dlaní vykašlávala chuchvalce krve.

Když umřela, byla země zmrzlá na kámen, a i kdyby nebylo otci moc zle na to, aby mohl vzít do ruky lopatu, vykopat pro ni hrob by stejně nešlo. Stáhli s Everedem příkrov z rákosů a olší z obrácené loďky a odvěkli ji dolů k vodě a potom vynesli mrtvolu z domu. Položili ji do loďky spolu s půltuctem kamenů posbíraných na pobřeží. Otec se ztěžka opřel o bok loďky a snažil se popadnout dech.

„Mám jet s tebou?“ zeptal se Evered.

Táta zavrtěl hlavou. „Ty zůstaň se sestrou.“

Obě děti sledovaly, jak se svou mrtvou ženou vesluje od břehu a přes mělčiny dál. Viděli, jak se v loďce sklonil a připadalo jim, že tak zůstává hodně dlouho a jen tu a tam mu vykoukne hlava a ramena. Zdálo se, že dělá něco obtížného a nepříjemného, i když ani jeden nemohli uhodnout, co. Sledovali, jak zády ke břehu zápolí s tíhou mrtvoly. Byl moc daleko na to, aby si všimli, že je matka nahá, když ji přes okraj spouštěl do temnoty zimního oceánu.

Poté co dovesloval zpátky, zkusil šaty podat dceři, ale Ada schovala ruce za záda a prudce zavrtěla hlavou.

„Budeš je potřebovat,“ namítal. „Brzy.“

Evered šaty vzal a poskládal si zplihlou látku na břicho. Nakyslý pach dlouhé nemoci a vlastní mámy, které od sebe nedovedl oddělit. „Já jí je schovám,“ prohlásil.

Otec přikývl. Byl příliš vyčerpaný na to, aby vylezl z ložky, a tak tam ještě dlouho seděl. Zatímco na něj čekali, vítr ze zálivu přivál poryv sněhu a tatínkovi jím na skloněné hlavě zbělely vlasy.

Otec umřel v posteli, než přišel nový rok.

Aniž o tom mluvili, dělali, jako že jen spí, a nechali ho tam ležet skoro týden. Doufali, že se třeba uprostřed noci s kašlem vzbudí a bude si stěžovat, že je mu zima, nebo bude prosit, ať mu dají napít vody. Přes den lelkovali ve spižárně a venku trávili tolik času, kolik jen vydrželi – štípali a rovnali dříví nebo tahali od potoka vědra vody, pročešávali břeh moře a hledali racčí pera, škeble slávek a kameny s proužkem kolem dokola pro štěstí, aby je přidali Adě do sbírky. Doma se starali o oheň a pili černý čaj s ničím k tomu a mluvili šeptem, aby tátu nerušili.

Pátou noc té strážě u mrtvého se Ada probudila ze sna o rodičích. Stáli k ní zády, drželi se za ruce a ohlíželi se po ní. Matka byla nahá a celá mokrá a z vlasů jí crčela voda.

„Proč brečíš, sestřičko?“ zeptal se Evered.

„Nemůže tu zůstat,“ zašeptala.

„Nemluv nesmysly.“

„Nemůže takhle zůstat, bratříčku.“

A v tu chvíli začal brečet s ní, dvě bezmocné děti objímající se v černočerné tmě.

Ještě než se pořádně rozednilo, odhrnul jedinou roztrhanou příkrývkou a sestřčil tátovo tělo na podlahu. Paty bouchly o zmrzlou zem jako dřevěná palice. Sestra vykročila, aby zvedla otce za nohy, ale Evered to nedovolil. Najednou byl hlavou rodiny. „Ty si tu sedni,“ přikázal. „Než se vrátím.“

Chytil pevně ramena otcovy košile. Čekal, že to bude jako vytahovat plnou síť ryb, ale mrtvola byla tak ztuhlá, že odtáhnout ji

dveřmi ven šlo překvapivě snadno. Jen jedenkrát na cestě k vodě se musel zastavit, popadnout dech a protřepat si ruce, aby se mu do nich vrátil cit.

Vesloval přes mělčiny na hloubku, co nejbliž k tomu samému místu, jak jen dovedl odhadnout podle vzdálenosti od pobřeží. Rodiče tam dole budou moct být spolu, říkal si, anebo aspoň jeden druhému na dohled, ačkoli věděl, že pod hladinou oceánu nezůstane nic nehybné dlouho. Zkusil z těla z praktických důvodů svléknout šaty, ale táta měl pootevřené oči a Evereda opustila kuráž s ním takhle nakládat.

Než odrazil z pláže, vzal si kus staré sítě a dost kamenů na to, aby udržely tělo pod hladinou, a teď uvázal tuhle improvizovanou kotvu otci kolem pasu. Bylo bezvětří a zima a na moři nebyla jediná vlnka. Nechtěl se dívat, když tělo žbluňklo do vody a on za ním přehodil přes okraj loďky kameny, aby ho stáhly dolů. Ale jak klesalo ke dnu, nedokázal odvrátit zrak a díval se ještě dlouho poté, co otec zmizel z dohledu kdesi v temnotách.

Když proplouval mezi výčnělky skal u břehu, měl oči přišpendlené do dálky, tam kde se táta ponořil do hlubin. Zuby mu bezmocně jekaly a myšlenky mu létaly sem a tam. Kýl už přistál na mělčině a on pořád zabíral vesly do vody, jako když slepici useknou hlavu a ona pobíhá kolem špalku. Nepřestal, dokud ho za zády nezavolala Ada.

„Říkal jsem ti, ať počkáš, kde jseš, dokud se nevrátím,“ vyčetl jí a při tom se pokoušel zvednout vesla do loďky a postavit se na nohy.

„Koukala jsem se, jak jedeš ke břehu,“ bránila se Ada.

Když lezl přes bok loďky, bledý jako křída, ztratil rovnováhu. „Musím si na chvilku lehnout,“ zamumlal.

Ada všemi silami táhla loď co nejdál z dosahu moře a volala při tom na bratra, který klopýtal po cestičce nahoru ke srubu. Než vešla zpátky do místnosti, Evered v jejich posteli usnul. Spal tak dlouho a tak strnule, až Adu napadalo, že jí taky umřel. Seděla na druhé straně místnosti až do setmění a pak si vlezla do

postele rodičů, kde ležela a šeptala si s mrtvou sestřičkou, aby nebyla sama.

Evered se vzbudil až druhý den dopoledne. Prudce se v posteli posadil, a než uviděl sestru, jako by nevěděl, kde je. Zírala na něj dlouho beze slova.

„Co je, sestřičko?“ zeptal se.

Ukázala prstem a on si sáhl na temeno hlavy.

„Ty vlasy,“ řekla.

Vzpomněla si na tátovu skloněnou hlavu v loďce, když pohřbil mámu v hlubinách moře, jak se mu na ní jako závoj usadil navátý sních.

„Co s nima?“

„Jsou úplně bílý,“ odpověděla.

Jako padlý sních, řekla by maminka.

Zůstali tak spolu v zátoce, se srubem z klád a podlahou z udusané hlíny, zahradou s kořenovou zeleninou a pár přístavky, obklopeni blízkými kopci a zurčícím potokem a s výhledem na nekonečný šedý oceán za skalisky u pobřeží. Zátoka pro ně byla jádrem a zároveň i celkem veškerenstva a byli v ní sami s tou troškou vědomostí, které je tu a tam naučili nebo na něž přišli náhodou.

- Oceán, nebeskou klenbu a všechny hvězdy na nebi stvořil Bůh za sedm dní.
- Paprskům, které září po stranách velkého kruhu kolem slunce, se říká sluneční psi. Znamenají zlé počasí.
- Smrt koně je životem vrány.
- Nikdy nemáš usnout, dokud neuhasíš oheň.
- Mouka a solené vepřové na zimu musí vydržet, dokud v březnu s ledem nepřiřplují první tuleni.
- Mrtví přebývají v nebi a nebe leží mezi hvězdami.
- Pod hladinou moře nic nezůstane na tom samém místě.
- Všechno zlé pochází z nicnedělání.

- Jejich sestřička byla neviňátko, když umřela, a sedí po pravici Pánaboha a slyší jejich modlitby.
- Každý živý tvor na zemi i v moři se dá zabít a sníst.
- Čemu se nedá pomoci, to musí člověk vydržet.

Mary Oramová. Její náčiní

Celé týdny po otcově smrti nedělaly děti skoro nic a jen spaly. Dlouhé hodiny ležely v posteli, protože tam bylo teplo a utěšoval je dech toho druhého. Dny byly krátké a jediné nezasklené okno chránilo před venkovním nečasem okenice. Čas jim plynul ve studeném přítmí a bezedné tmě.

Každý den poté, co vyšlo slunce, rozdělal Evered oheň. Jakmile oheň zahnal tu nejhorší zimu, zvedl Evered Adu z postele, jako to dělával, když byla ještě dvouletý nebo tříletý počuránek, posadil ji na kbelík a postavil se těsně vedle ní, takže jak se třásla zimou, mohla se mu opřít o nohu. Nebyla o moc menší než on, ale byla hubená jako lunt a ve všech ohledech ještě děcko, kromě rukou, které už dávno musely přivyknout práci dospělých a vypadaly jako drsné ruce stařeny. Pevně svírala panenku, kterou vyrobila z hadrů sestřičce, a které se nyní zarytě držela jako připomínky nenávratně ztracené požehnané doby. Opřela si hlavu o bratrovo stehno, dokud nebyla hotová, a on ji poté odnesl zpátky do postele a tam se drželi v náručí, aby zaplašili dusivé ticho.

Ani jedno z dětí nemělo dohromady žádnou chuť k jídlu, ani netoužilo ho připravit. Evered každý den znovu ohřál hrnec hrachové polévky, na níž se dělal škraloup, a nabídl miskou Adě, ale nedokázal ji přesvědčit, ať polévku sní. Žila jen ze sucharů, které rozžvýkávala na kaši a ani při tom nevylezla z postele. Téměř nemluvili. Evered se občas ve tmě probudil a slyšel, jak si Ada

nahlas něco šeptá, ale nikdy se mu nepovedlo rozluštit, co říká ani komu, a bál se jí zeptat.

Ven se vydával, aby vynesl kbelík, přinesl vodu z potoka nebo našťípál náruč dříví. Hranice dřeva nejbliž u srubu se stále zmenšovala a Evered cítil, jak něco ubývá stejně nenávratným tempem i v něm. Motala se mu hlava i nohy z nedostatku jídla, neustálého polehávání a postupně rostoucího pocitu hrůzy, kterého se nemohl zbavit. Ten pocit ho přiměl jít hledat tátovu ručnici s křesadlovým zámekem, pušku, kterou nikdy nenabíjel ani z ní nestřílel a která tak dlouho nečinně ležela ve spižírně, že kované části kvetly rzí. Postavil zapomenutou zbraň do kouta vedle krbu, jako by samotná její přítomnost zaručovala nějakou ochranu či bezpečí.

Pořádne přiložil na oheň, než zase zalezl do postele. Ada mu při tom nadzvedla pokrývky, zpod nichž se linulo teplo, a objala ho kolem krku. Každým dnem bylo těžší jejich hnízdečko opustit. Jednoho večera, když nastávala tma, si uvědomil, že tam spolu v náručí můžou umřít, a tak řekl: „Co myslíš, nebylo by možná lepší, kdybysme se odstěhovali do Mockbeggaru?“

Ještě nikdy neopustili zátoku, kde se narodili, a ani jeden z nich netušil, jestli je na Mockbeggaru něco dobrého. Věděli, že odtamtud vyplouvá škuner Cornelia Strappa, který každé jaro a podzim zakotví u zátoky, přiveze zásoby a naloží ryby, které ten rok nalovili. Věděli, že do Mockbeggaru vesloval táta pro Mary Oramovou, když se maminka chystala родit. Ale jinak nic, Mockbeggaru mohl klidně ležet ve Svaté zemi nebo na Měsíci.

„Já nevím,“ odpověděla Ada. „Myslíš, že bysme mohli spát u Mary Oramový?“

Pouhá zmínka o té ženské stačila, aby Evered o celém plánu zapochyboval. „Řek bych, že ta se s náma zabývat nebude,“ opáčil.

„Ty si myslíš, že Mary Oramová je nějaká čarodějnice,“ zašeptala Ada.